

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punct. Diff. 1. Restaurantur duo argumenta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

nalitas humana, terminans Naturam Christi, adeoque nec videtur ullum meritum Christi sic sumpti, si autem non videtur illa humanitas terminata ab ulla Persona, ergo nec praevidetur merens, meritum enim & actiones sunt suppositorum. Ex quo Principio sequitur, quod in signo rationis antecedente Decretum praedestinationis Christi, non fuerit hæc determinatè vera; Christus merebitur, cum non supponatur causa ad merendum necessaria, ipsa Persona. Denique per nos scientia conditionata, requiritur ad salvandam libertatem cum praedestinatione, Christus autem in Filium Dei naturalem, non est praeordinatus ex libertate, quomodo ergo Principium hoc nostrum, servit errori Arriano, docenti Christum electum esse in Filium Dei, titulo hujus praevisionis.

DIFFICULTAS III.

Restaurantur Argumenta.

GONET Articulo 6. proposuit Argumenta nostra, quæ ut evaderet, posuit aliquas Responsiones, quas necesse est hic examinare.

NOTO. Quomodo sit restaurandum Argumentum ex Luc. 10. v. 13. sumptum, & à nobis propositum primâ parte Disp. 5. N. 441. quamquam non tam est argumentum hoc restaurandum quam alibi dicta huc applicanda.

Punctum Difficultatis 1.

Restaurantur duo Argumenta.

PRIMUM Argumentum sic habet. Si datur decretum praeordinativum Christo increpanti Judæos, quod non sint conversi, cum convertendi fuissent Tyrii, si hæc signa vidissent, potuissent dicere Judæi, non sumus conversi, quia non formasti de nobis decretum praeordinativum, quod formasses de Tyriis, hinc immeritò nos increpas, nam sine hoc decreto operari non possumus, & illud ponere non est in nostra potestate.

His quæ in contra adfert Gonet. Negatur, quod ex defectu Decreti efficacis, non colligatur defectus potentiae ad poenitendum, si ipsum Decretum efficax, sit necessarium ad operandum, & si illo non posito, impossibile sit operari. Concedo quod potenti bonum facere & non facienti, peccatum est illi, sed nego, quod possit bonum facere, qui caret necessario requisito ad operandum, quale est per Thomistas, praeordinatio.

Conceditur, quod potuissent replicare Judæi non conversi, cum fuissent Tyrii convertendi ut dicit Christus, adeoque quod potuissent dicere, quare non dedisti nobis gratiam congruam, quam eras daturus Tyriis. Sed hæc responsio Judæorum in principiis nostris non teneret, nam retulisset Christus: Non dedi vobis gratiam congruam, sed sine hac, potuissetis opera-

ri, cum tamen sine gratia praeordinante, impossibile sit operari. Rursus, ego quidem non selegi, dixisset Christus, gratiam pro vobis congruam, sed ne illa foret congrua, vestra malitia fecit; jam autem non malitia hominum facit, ne hæc quæ Judæi v.g. data est gratia, sit praeordinativa. Conceditur quod possit homo operari sine gratia efficaci, modo illi detur gratia sufficiens, sed nego ullam gratiam fore sufficientem, si ponatur, praeordinationem esse necessariò requisitam, ad actum, & quidem ita, ut sine ipsa impossibile sit poni actum. Hinc si non ponatur gratia praeordinans, quæcumque alia gratia, erit gratia verbaliter sufficiens, nec poterit cum illa agi poenitentia; siquidem ad posse agere, requiritur praeordinatio: quod vide prima parte Disp. 5. num. 452. Unde ulterius si gratia praeordinans, est ita necessaria ad operandum, ut sine illa impossibile sit poni operationem, carentes illâ, non essent pares iis, qui illam habent, etiam quantum ad ea, quæ se tenent ex parte potentiae & actus primi.

Quod si inquiras, unde nobis constet de hoc, quod ita sit necessaria praeordinatio, ut sine illa impossibile sit poni operationem. Colligit id potest ex argumentis quibus supra probavit dari praeordinationem Gonet. Si enim praeordinatio facit, quod Deus sit Prima Causa, quod sit Primum Liberum, quod item Prædeterminationis sit medium, quo extrahitur res ex statu possibilitatis in statum existentiae etiam conditionatæ; Hinc fit, ut sicut impossibile est poni actionem sine Causa Prima, sine concursu Primi Liberi, sine extractivo è statu possibilitatis in statum existentiae etiam conditionatæ, ita nec poterit fieri actio sine prædeterminatione, quæ omnium horum est salvativum. Colligitur idem ex verbis Alvarez Disp. 29. ubi num. 4. ait: Præter auxilium sufficiens quod tribuit posse, est absolute necessarium aliud gratia prævenientis efficacis, tribuens actualiter posse operari. Similia habet Disp. 33. num. 31. Peccator qui non implet præcepta divina, non habet auxilium efficace, prout necessarium est, ut actum operetur. Et disputatione 22. num. 33. in sensu composito nihil velle possumus, sine prædeterminatione.

NOTO. Quomodo sit restaurandum. Secundum Argumentum quod sic habet. Si necessarium est ad actum operandum decretum praeordinativum auferetur tota ratio, gratia sufficientis. Vide hoc argumentum tractatum primâ parte Disp. 5. num. 452.

His quæ in contra adfert Gonet. Conceditur ad confirmationem, quod suffecerit æqualitas inter Judæos non conversos, & Tyrios convertendos sub conditione, quod inquam suffecerit æqualitas, quantum ad actum primum, sed nego esse æqualitatem quantum ad actum primum, si ponatur, praeordinationem esse necessariam ad actum, si enim illa non haberetur,

tur, qui est æqualitas ad actum Primum? cum non habeatur ipse actus primus, hoc est necessarium requisitum ad operandum, ipsa scilicet prædeterminatio, Negoque quod applicatio ad actum, non se teneat ex parte actus primi, si sine illa impossibile sit poni operationem, & si illa applicatio non sit in manu ipsiusmet hominis, talis autem applicatio est prædeterminatio.

Concedo, quod obligatio fundetur super posse, non super actum, est enim ad actum, sed Nego quod decretum prædeterminans, non det posse sed illud supponat, quomodo enim ante gratiam prædeterminantem, datur sine nota Pelagianismi posse in nobis ad actum sicut oportet ad salutem, cum illud posse in his principiis, sit ipsa voluntas.

Conceditur cum Gonet, quod potentia expectata illa sit, cui nihil deest ex requisitis ad operandum per modum actus primi. Sed probandum restabat Gonet, quod prædeterminatio per Thomistas requisita, non sit per modum actus primi, si sine illa impossibile sit poni operationem, & si illa, est causa nostræ operationis. Explicandum item fuisset, quo fundamento dicat prædeterminationem esse requisitam ex parte actus secundi; nam si ex eo requisita est ex parte actus secundi, quod sine illa non possit poni actus secundus, rediret imprimis querela Judæorum: Quare non dedisti nobis requisitum ad actum secundum, sine quo non possumus ponere actum secundum. Deinde, si istud tenens se ex parte actus secundi, tamen est requisitum ad actum secundum, hoc ipso verbaliter distinguetur istud requisitum per modum actus secundi, à requisito per modum actus primi. Certè enim requiritur species ad videndum, seu ponendum actum secundum visionis, beneque inferitur, speciem esse requisitam ad videndum per modum actus primi. Rursus, quis dicat quod concursus Dei, voluntas illius, auxilium supernaturale, non requirantur per modum actus primi, & tamen hæc omnia requiruntur per modum actus secundi, ut fiat actualis operatio. Denique ipse Gonet requisitum per modum actus secundi, explicat ante paragraphum *explicatur hæc Responsio*, explicat inquam per modum applicationis & reductivi, de actu primo ad secundum, & tamen reductivum de actu primo ad secundum, est tenens se à parte actus primi, & à parte potentia.

Conceditur explicationi Responsionis, quod censetur habere auxilium perfectè sufficiens ad agendum, qui habet totum complementum Potentia & actus primi; sed negamus, quod ille cui deest motio & applicatio ad actum secundum, sine qua impossibile sit poni operationem, & quam applicationem ponere, non sit in potestate operantis, quod talis habeat omnia complementa, requisita ad actum primum.

Format postea Gonet aliquas Instantias, qui-

bus ostendit, quantumvis prædeterminatio sit necessaria ad actu operandum, quod tamen si ne illa possit dici homo habere completam potentiam ad operandum, nihilque in eo desiderari ex parte actus primi: unde assumit hanc probandam Thesim: plura requiruntur in causa ad hoc ut operetur, quam ad hoc, ut possit operari. Pro quo

1. INSTANTIA ejusdem est, nam in oculo verbi gratia ad hoc ut videat, requiritur præsentia Objecti, ut autem possit videre, sufficit potentia visiva, sana & integra. Sed

RESPONDERI potest, præsentiam Objecti non se tenere à parte actus primi videndi, cum ipsum objectum, non producat visionem; jam autem ipsa prædeterminatio, est productiva actus sicut oportet cum voluntate, & est requisita ad hoc, ut homo possit actu operari, qui ergo voluntas sine prædeterminatione habebit totum complementum potentia? Unde & S. Augustinus lib. de Natura & gratia cap. 26. docet, quod quantumvis in tenebris & potentia visiva maneat, & instrumentum videndi, oculus, nihilominus non dicitur quisquam posse videre in tenebris, quia deest complementum tenens se ex parte actus primi, nempe lumen, unde ait Augustinus: *Oculus corporis etiam plenissime sanus, nisi candore lucis adjunctus, non potest cernere.* Infer si oculus sine lumine non potest videre, qui poterit agere voluntas sine Prædeterminatione, si prædeterminatio est requisita, ad hoc, ut homo possit actu operari.

Deinde potentia videndi, supponit pro ipso principio effectivo Visionis, hinc si habeatur principium effectivum Visionis, habetur potentia videndi. Quia verò nisi adsit prædeterminatio, non habetur principium effectivum actus supernaturalis, ideo sine prædeterminatione, non habetur potentia operandi supernaturalis, & sicut sine lumine gloriæ, non potest videri Deus, ita nec sine prædeterminatione, possunt poni actiones meritoria.

2. INSTANTIA est, ad hoc ut possit Sacerdos consecrare sufficit character, ut verò actu consecret, requiritur intentio & materia præsens.

RESPONDETUR. Non esse hanc locutionem exactam, quod ad hoc ut possit consecrare Sacerdos, sufficiat character, non enim character, est posse consecrandi, sed Index ipsius posse. Sed quidquid sit de hoc, negari imprimis potest, quod ad hoc, ut possit consecrare sufficiat character, & non requiratur posse intentionem facere, posse materiam habere præsentem: & revera si ita homo sine prædeterminatione non potest operari, sicut non potest Sacerdos consecrare, nisi habeat materiam, videtur totum dari, quod argumentum desiderat. Deinde disparitas etiam dari potest, quod cum materia seipsam non consecret, bene posse conse-

consecrare, salvari poterit, etiam seclusa Materiali presenti. Posse autem operari super naturaliter, habetur à prædeterminatione.

3. INSTANTIA, ut homo actu convertatur, requiritur gratia congrua, non autem ut possit converti.

RESPONDETUR. Cum sine gratia congrua, possit homo actu operari, mirum non est, quod non requiratur ex parte actus primi, jam autem sine prædeterminatione non potest homo actu converti, requiratur ergo illa ex parte actus primi.

4. INSTANTIA, ut Deus possit operari & creare, sufficit Omnipotentia, ut autem defa- cto operetur, requiritur decretum applicans Omnipotentiam.

RESPOND. posse negari, quod comperat Omnipotentia potentia creandi independentem à potentia volendi creare. Sed quidquid sit de hoc, in oppositum hoc adfertur, quod cum continentur effectus creabiles eminenter in ipsa, met Omnipotentia, idque actu, mirum non est, quod independentem à decreto dicatur Deus posse creare. Quia autem ut constat ex fide, independentem à gratia, non continetur in voluntate actus sicut oportet, sit ut sine gratia non dicatur homo posse actum facere sicut oportet. Et quia nisi ponatur prædeterminatio, non habetur principium sufficiens, ut alibi ostenditur, actus sicut oportet, idem prædeterminatio requiratur tanquam complementum, tenens se ex parte actus primi. Denique etiam distinguendo, quod aliud sit posse creare, aliud posse creare actu, nego quod posse creare actu, non se teneat ex parte actus primi tanquam ejusdem complementum, consequenter & prædeterminatio quantumvis dicatur requiri ad posse operari actu, nego quod se non habeat, ex parte actus primi.

Conceditur interim Gonet, quod aliud sit posse operari, aliud sit posse operari actu, sed imprimis probandum fuisset Gonet, quod istud posse, non idem sit ac potentia remota, de qua hic non queritur. Probandum item fuisset, cur hæc, quæ requiruntur ad posse operari actu, non se etiam tenent à parte potentia, & à parte actus primi completi. Rursus danda fuisset Regula unde dignosci possit, quod aliquid requiratur tantum ad posse, & quare aliquid requiratur ad actu posse. Adeoque unde cognosci posset, quod concursus Dei innexus prædeterminationi, non se teneat à parte ipsius posse.

Hinc inferes assumpsisse quidem Gonet hanc propositionem: Homo sine decreto, & auxilio efficaci, habet Potentiam completam ad operationem, sed hæc ipsa propositio probanda fuisset. Et si verum est per Gonet, quod non potest esse defa- cto conversio sine prædeterminatione, quomodo ista prædeterminatio non ingreditur ipsum actum primum, & ipsum posse simpliciter.

Probare item debuisset, quod sine decreto prædeterminativo habeatur potentia antecedens, quomodo item sine eadem, sit potentia, sufficienter instructa ad operandum.

Quod attinet ad hanc Propositionem: Potentia consequens est potentia conjuncta cum actu & applicata operationi, certe circa illam redibit quæstio, cur illa applicatio ad operationem, si sine illa impossibile est sequi operationem, & si illam ponere non est in nostra potestate, cur inquam illa, non se teneat à parte actus primi, & cur non requiratur, tanquam complementum ejusdem.

Concedamus interim, quod Potentia consequens, sit Potentia conjuncta cum actu, sed querere restat, cur prædeterminatio non sit Potentia conjungibilis cum voluntate, & ea mediante cum actu, quæ tamen Potentia teneat se à parte actus primi, habeatque rationem antecedentis. Quanquam quod etiam in prima parte repetitò dictum est: Impossibile est haberi posse operari, & non haberi posse operari actu, cum illud posse aliud operari, dicat essentialem & imbitum respectum ad actum. Hinc si essentialiter prærequiritur prædeterminatio ad posse operari actu, essentialiter requiratur ad posse operari.

Conceditur ad primam Confirmationem dictis à Gonet, quod implicet contradictionem, hominem converti sine gratia efficaci, hoc sensu, quod non sit convertendus, sine illa, sed non implicat quod possit converti, & ad hoc ne divina præscientia fallatur, requiritur hoc, ut implicet frustrari actu gratiam efficacem, sed non requiritur, ut excludatur etiam posse frustrari. Cæterum licet conveniamus cum Thomistis in hac propositione: Gratia efficax non potest frustrari eventu, istud *Non potest* per nos habetur ex suppositione ipsiusmet conversionis, quam impossibile est, si sit futura, non esse futuram, adeoque salvamus adhuc libertatem, quam ponimus necessitatem, non nisi ex suppositione exercitii libertatis. Jam autem per Thomistas, quod cum prædeterminatione non possit non conjungi eventus, habetur ex ipsomet principio actus, nempe prædeterminatione, hinc qui illa carebit, carebit principio completo, quia carebit principio actus.

Deinde hæc doctrina Gonet videtur non cohærere principiis aliorum Thomistarum, qui enim hoc solo sensu implicat converti hominem, quia non est convertendus sine illa, si posita prædeterminatione in sensu composito, implicat oppositum fieri, si illa non posita, deest principium necessarium ad operandum.

Quod autem dicit Gonet: *Sine Decreto efficaci, non habet voluntas Potentiam ad actum, si ly sine decreto determinet actum*, id ad præsens non attinet. Illustrat hanc suam doctrinam Gonet: Sicut voluntas sine amore potens est amare, si

supponit Gonet, quod per nos omnis suppositio antecedens, tollat libertatem, sed non nisi ea, quâ positâ, non potest non sequi eventus, licet eam ponere, non sit in nostra potestate, hinc quia positâ iudicii indifferentiâ, nondum determinetur voluntas, iudicii indifferentiâ, non tollit libertatem. Scientia etiam simplicis Intelligentiæ, est suppositio antecedens, non tollit tamen libertatem, quia advertit ad possibilitatem utriusq; partis, & ad nihil determinat, sed si aliqua suppositio antecedens sit talis, ut eâ positâ impossibile sit non poni eventum, sitque talis, ut eam ponere vel non ponere, non sit in nostra potestate, quantumvis illa oriatur à prima radice libertatis, auferet libertatem, cum etiam prædeterminatio coactiva, & quæcunq; causa necessaria, oriatur à Deo, hoc est, à prima radice libertatis, & tamen auferit libertatem, nisi dicas, id salvare libertatem, quod oritur à prima radice libertatis, communicante se in linea liberi, adeoque à prima radice libertatis formaliter sumpta, non autem materialiter. Sed negamus, quod prædeterminatio oriretur à prima radice libertatis formaliter sumpta. Ex quo etiâ Principio ostendi potest, quod ex eo non salvetur libertas positâ prædeterminatione, quia consequitur æquivalenter ad actus nostros liberos, ex eo quod consequatur efficaciam divinæ voluntatis, in qua continetur nostra libertas, continetur enim etiam causa necessaria in infinita efficacia divinæ voluntatis, & tamen illa non salvat libertatem, prædeterminatioque continetur in libertate divina materialiter sumpta, sed non in sumpta formaliter, quia per prædeterminationem non se communicat libertas divina in linea liberi.

Negatur etiam iis quæ Gonet subjungit, quod posito decreto prædeterminativo, potentiâ non nisi consequente non possit fieri v. g. conversio Petri. Potius enim non potest fieri potentiâ antecedente, cum prædeterminatio sit causa, adeoque aliquid antecedens conversionem.

Conceditur cum S. Thom. q. 6. de veritate a. 4. ad 8. & 1. par. q. 23. a. 3. ad 3. & a. 6. ad 2. & ad 3. quod in sensu composito non possit non salvari prædestinatus, possit in sensu diviso, & quod talis compositus sensus salvet libertatem, sed per nos ideo salvat libertatem, quia innititur illa necessitas, & infallibilitas alicui exercitio nostræ libertatis, sito in nostra potestate, cum ipsum decretum prædestinativum, non formet Deus, sine prædirectione scientiæ conditionatæ. Quia autem prædeterminatio, non habet infallibilitatem ex nostro consensu, sed antecederet ante illum, hinc quamvis in sensu diviso ab illa possit non sequi eventus, ideo adhuc positâ prædeterminatione, non salvatur libertas. Aristoteles lib. 1. de cælo T. 119. agnoscit etiam per nos, quod sedens quamvis non possit non

sedere retineat potentiam seu libertatem sedendi, sed quod liberè sedeat, ex eo contingit, quod necessitas illius sensus compositi, sit necessitas oriunda ex suppositione consequenti, hoc est ex suppositione ipsius utis libertatibitrii.

Deinde positâ prædeterminatione non querimus de hoc, quod debeat homo habere potentiam ut simul amet & non amet, nam etiam nos quantumvis excludamus prædeterminationem, non tamen agnoscimus, ut una dum amat homo, possit etiam non amare, sed difficultas in hoc est, an quod sit amaturus, oriatur ex prædeterminatione, vi cuius determinetur, ut non nisi amet, & si ita determinatur, quomodo id fieri potest salvâ libertate, concedimusque quod prædeterminatio ad amorem, & amor eodem instanti ponantur, sed querere restat, si prædeterminatio ad amorem est prior prioritate à quo, quomodo non destruit libertatem, si sit talis, ut illâ positâ, impossibile sit non sequi amorem.

Conceditur, quod si Deus præparet ad amorem media, quibus homo possit non uti & uti, licet sit defecto usus, salvanda sit libertas, sed querere restat, si essentia Prædeterminationis est, ut vi illius non nisi v. g. amet homo, quomodo positâ illâ, potest non uti ad amorem illâ prædeterminatione homo; Concedo, aliud esse ineluctabile, aliud non eluctandum; aliud irresistibile, ab eo cui non resistitur. Sed querere restat, quomodo prædeterminatio non sit irresistibilis, ineluctabilis, si positâ illâ tanquam causa eventus, impossibile sit non sequi eventum. Sanctus Thomas 1. 2dæ quæst. 112. Art. 3. in Corp. solum loquitur de infallibilitate, sed in nitente exercitio prævisio libertatis, adeoque suppositionis consequentis, quod etiam vult S. Thomas q. 6. de veritate ar. 3. Ibidem etiam a. 3. quando dicit S. Thomas, quod Deus dedit modum rebus, ut sua voluntas impleteretur, loquitur vel de ipsâ potentia libera, jureq; servandæ eam indemnem, vel de selectione auxilii, quod prævidit eventum habiturum, sed non loquitur de modo, vi cuius determinetur voluntas, ut hoc non nisi velit: & ratione hujus selecti auxilii, nihil resistit divinæ motioni, verumque erit quod dicit quodlibeto 12. art. 3. quod providentia divina certissimo modo ducat ad finem, licet auxilio non prædeterminante, sed selecto, ex iis, quæ sunt prævisæ eventum habitura, ratione cuius etiam selectionis auxilii, videre potest Deus secutionem eventus, cum nihil desit ut jam sequatur eventus. Quantumvis autem veritas hujus Propositionis, sol causabit fructu in planta, non habeat veritatem absolutam, eo quod adhuc multa desiderantur compingenda ad illam verificandam, & cum veritas hujus Propositionis absoluta non possit haberi, habetur non nisi conditionata ex suppositione v. g. quod